

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt I. Quid sit Contemplatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

Quid sit Contemplatio.

CONTEMPLATIO igitur latissimè accepta, teste De Thom 2. 2. quæst. 180. art. 1. & 3. est *divina veritatis simplex intuitus*. Cui sententiæ subscribere videtur sanctus Bernard, lib. 2. De consid. cap. 2. *Contemplatio, inquit, est verus, certusq; intuitus animi de quacumque re, sive apprehensio veri non dubia.* & S. Augustinus lib. de spiritu & anima, cap. 32. *Contemplatio, ait, est perspicua veritatis jucunda admiratio.* Ut autem horum aliorumque Patrum variis de contemplatione dicendi modis clariùs innotescat, propoliam S. Thomæ definitionem explicemus. Dicitur in primis contemplatio *simplex veritatis intuitus*, ut eam à cogitatione & meditatione discernamus. Harum trium intellectus nostri operationum discrimen eruditè annotavit venerabilis Richardus de S. Victore lib. 1. de contempl. cap. 3. *Ut autem, inquit, ea, quæ de contemplatione dicenda sunt, possimus se diffice commodius capere, rectiusq; diiudicare, debemus prius*

quomodo inter se differant, quæ de contemplatione dicenda sunt, possimus se diffice commodius capere, rectiusq; diiudicare, debemus prius querere quomodo differat a cogitatione, vel meditatione. Secundum itaque, quod unam eandemq; materiam aliter per cogitationem intuemur, aliter per meditationem rimamur, atque aliter per contemplationem miramur. Multa nam se invicem hæc tria in modo differunt, quamvis quandoq; in materia conveniant. De una siquidem eademq; materia aliter cogitatio, aliter meditatio, longè, aliter agit contemplatio. Cogitatio per devia quæque lento pede sine respectu perventionis, passim huc illucq; vagatur. Meditatio per ardua sæpe & aspira ad directionis finem cum magna animi industria nititur. Contemplatio libero volatu, quocumque eam feri impetus, mira agilitate circumferatur. Cogitatio scripsit, meditatio incedit, & ut multum currit; contemplatio autem omnia circumvolat, & cum voluerit, se in summis librat. Cogitatio est sine labore & fructu: in meditatione est labor cum fructu; contemplatio permanet sine labore cum fructu. In cogitatione evagatio, in meditatione investigatio, in contemplatione admiratio. Ex imaginatione cogitatio, ex ratione meditatio, ex intelligentia contemplatio. Et licet sæpe circa eandem rem alius per cogitationem, alius per meditationem, alius per contemplationem occupetur, quamvis non dispari via, dispari tamen motu fruantur. Cogitatio semper vago motu de uno ad aliud transit; meditatio circa unum aliquid perseveranter intendit: contemplatio sub uno visionis radio ad innumera se diffundit. Deinde cap. 4. ita scribit: *Meditatio est providus animi obitus in veritatis inquisitione vehementer occupatus. Cogitatio verò est improvidus animi respectus ad evagationem pronus, hæcile. Postea vè docet, comune esse his tribus, quod sint animi alpe & os, sive intuitus alicujus rei.*

Differunt præterea meditatio & contemplatio, quia illa querit non sine labore veritatem, contemplatio inventam penetrat ac degustat. Illa attingit solum veritatem, hæc in veritatem oculorum obitus sincerè deligit. Meditatio ad veritatis januas devenire solet, contemplatio verò ad interiora ingreditur. Contemplatio deinde absolute considerata, dicitur simplex animi intuitus, ut comprehendat omne genus contemplationis, sive acquisitæ, sive intuitæ: sive Christianorum, qui divina hoc fine contemplantur, ut magis eorum amore inardescant; sive Philosophorum, qui ob veritatem nudè tantum indagandam secularantur. Nam & scimus, plures olim fuisse Gentium Philosophos, Sapientumno-

men cum fasti sibi arrogantes, quorum studium non ad DEI gloriam & amorem, sed potius ad ad sui ipsorum vel ostentationem vel utilitatem dirigebatur. Qui non sapientes, sed insipientes, ac delusores jure censendi sunt: quia cum DEUM omnium rerum auctorem cognovissent, non sicut DEUM glorificaverunt, sed evanescerunt in cogitationibus suis, & defecerunt scrutantes scrutatio, eò quod non potuerint invenire hoc opus, quod operatus est DEUS ab initio, revelavitque per Spiritum suum, quibus voluit, quando voluit, & quantum de his scire oportuit, ecce verè stulti facti sunt Principes Taneos, qui stultitiam fecit DEUS sapientiam hujus mundi.

Relicto igitur hoc vano & insano contemplationis genere, de illo quod Christianorum proprium est, quodque Fides fundat, Spes firmat, Charitas perficit, deinceps agemus. Hæc enim (quam Christianam contemplationem appellamus) multum sane differt ab illa Philosophorum. Primo, Quia hi, non ut rectè pieque operantur, sed ut scirent dumtaxat contemplabantur: quare vana potius eorum speculatio, quam vera pieque dicenda est contemplatio. At verò illa Christianorum non solum ad divinorum cognitionem, sed & ad virtutum universarum functiones ab his assumitur. Philosophica illi omnino speculativa est, hæc verò divina utramque, & theoriam scilicet & praxim, complectitur. Secundo, Contemplationis Philosophicæ materia est universalior: scilicet enim inq; habet materiam quæ Philosophia non immerito contemplata scientia nuncupatur. Christiana verò theoria DEUM præcipuè ut objectum suum intuetur; deinde ad ejus opera atque effectus considerandos secundario quasi descendit, ut infra laui. Tercio, Contemplatio Christiana altissimam Fidei cognitionem supponit, in eaque tamquam solidissima petra fundatur. Spem etiam contemtem habet, at Charitatem, ut sui principium, finemq; se agnoscat: incipit enim à vero puriorq; divinæ boni amoris, iterumq; se ad illum augendum consummandumq; se reanimatur, ut egregie docuit S. Thomas 2. 2. quæst. 180. art. 7. *Unde, inquit, contemplativa propriè consistit in contemplatione DEI, ad quam movet charitas. Et: Licet essentialiter consistat in intellectu, principium tamen habet in affectu, in quantum aliqui ex charitate ad DEI contemplationem excitantur.*

Huic etiam consonat sententiæ Albertus Magnus, qui lib. de adhaerendo Deo ita scribit. *Animadvertendum est etiam in hoc differentiam esse inter contemplationem Catholicorum fideliū, & Philosophorum gentiliū: quia contemplatio Philosophorum est propter perfectionem contemplantis, & idcirco consistit in intellectu, & ita finis eorum in hoc est cognitio intellectus: sed contemplatio Sanctorum, quæ est Catholicorum, est propter amorem ipsius scilicet contemplati Dei, idcirco non sistit in fine ultimo in intellectu per cognitionem, sed transit ad affectum per amorem. Unde Sancti in contemplatione sua habent amorem DEI tamquam principaliter intentum: quia scilicet etiam Dominum IESUM Christum cognoscere, & habere spiritu aliter per gratiam, quam sine gratia corporaliter, vel etiam essentialiter.*

CAPVT II.

Contemplatio duplex, altera acquisita, altera à Deo infusa.

DE ea tantum contemplatione loquimur, quæ propria est Christianorum, ac Fidei contemplationis